

Vymezení normality

Normalita x abnormalita

Primární otázka psychopatologie – **co je ještě normální a co už je odchylkou?**

Závisí na teoretickém přístupu (psychoanalýza x humanistická psychologie) a na způsobu měření.

Hranice mezi normalitou a abnormální variantou psychické vlastnosti je pohyblivá, jde o kontinuum, v jehož rozsahu se můžeme nacházet, jen krajní póly jsou zřejmé.

Závisí na čase, vývoji, sociokulturním kontextu...(projevy chování ve třídě x prospěch)

Symptom (příznak) – charakterizuje určitý stav odchylovající se od normy. Specifický x nespecifický.

Syndrom – soubor příznaků typických pro určitou poruchu, vytvářejí obraz konkrétní nemoci.

Statistická norma

- + objektivnost a exaktnost (potřeba kvantifikace daného jevu)
- závislost na měřícím nástroji, tendence k průměrnosti

Nejčastějším ukazatelem dané populační skupiny průměr (alternativy – modus, medián) – Gaussova křivka normálního rozložení, průměr a směrodatná odchylka cca 2/3 populace (pásma s největší četností), průměr a 2 směrodatné odchylky cca 96% populace, souvisí s mírou variability – čím je variabilita vyšší, tzn. znak nabývá mnoho možných variant, tím je širší pásmo normy.

Funkční norma

Normalita jako **optimální fungování** jedince

+ bere v potaz individuální zvláštnosti, tedy „normu i v rámci patologie“

- optimální fungování opět není vymezeno

Normalita jako **pragmatický přístup**

za normu považuje úspěšné dosažení určitého cíle bez ohledu na způsob a prostředky, jakými jej bylo dosaženo

+ zaměřenost na výsledek procesu

- nebere na zřetel etická, morální kritéria

Sociokulturní norma

normální = to, co je v dané společnosti a kultuře obvyklé, obyčejně ve vztahu k tradici

mediální norma – to, co je opakovaně a často atraktivním způsobem prezentováno je žádoucí či standardní, tedy normou => idealizovaná realita, extrémny se jeví jako standard (lidé jsou krásní, mladí, bohatí / násilí má mnohem vyšší četnost atd.)

norma jako ideál – nejlepší možný výsledek, který se ještě zdá být dostupný, může fungovat jako cíl, nikoliv jako hodnotící kritérium, má stimulační a motivační význam, zejména v období dospívání

skupinová norma – odráží fakt odlišnosti různých sociálních skupin z hlediska jejich normativních kritérií => může zapříčiňovat problémy adaptace minorit na normu majoritní společnosti

dílčí norma – specifikuje kritéria pro menší část populace

